

Erdőgazdálkodás

Dr. Varga Csaba

Erdő fogalma

- „ a Föld felületének fás növényekkel borított része, nyitott és mégis természetes önszabályozással rendelkező ökoszisztéma, amelyben egymásra is tartós hatást gyakorló fák, cserjék, egyéb növények, sajátos állatvilág él,kölcsönhatásban van a termőhellyel és közvetlen környezetével és állandó dinamikus változás jellemzi.”

kritériumai

- Tipikus strukturális felépítés
- Megfelelő horizontális (0,25 ha) és vertikális (érett korban >7 m) kiterjedés
- Sajátos belső klíma és biológiai folyamatok
- Sajátos erdei életközösség

Jelentősége

- A Föld 1/3-a, 420 milliárd m³
- Európa 35 %, 194 millió ha.
- Svédország, Finnország, Franciaország
- Magyarország kb. 2 millió ha.

Hasznosítás szerint

- Őserdő
- Pionír erdő
- Gazdasági erdő:
  - Természetes
    - származék
  - Természetszerű
  - Ültetvényyszerű
    - faültetvény

Eredet szerint

- Szálerdő: magról, dugványról
- Sarjerdő: sarjról
- Vegyes eredetű: mag és sarj
  - közép

Erdőgazdálkodási mód szerint

- Vágásos erdő
  - Tarvágásos
  - Felújítóvágásos
  - szálalóvágásos
- Szálaló

Rendeltetés szerint

- Gazdasági erdő: fa, szaporítóanyag, vad
- Védelmi erdőtelepülés, természetvédelem, talajvédelem, egyéb
- Közjóléti erdő
- Egyéb

Hasznosítás szerint

Őserdő: érintetlen

Pionír erdő: pionír fafajok

Gazdasági erdő: ember Mo 80%

- Természetes
- Természetszerű
- Ültetvényyszerű

Eredet szerint

- Szálerdő: magról vagy dugványról
- Sarjerdő: tuskó vagy gyökérsarjról
- Vegyes eredetű erdő: mag és sarj
  - Középerdő: alul sarj, felül mag

- Közép-európai lomberdő 1/3
- Kelet-délkelet-európai tölgyerdő 2/3

Erdőgazdasági táj

Az erdőgazdálkodás szempontjából elhatárolható, sajátos arculatú, azonos termőhelyi tényezőkkel és hasonló erdőtársulásokkal rendelkezik, többé-kevésbé azonos eljárásokkal művelhető.

50 erdőgazdasági táj és 6 erdőgazdasági tájcsoport.

Montanitás sorrend

- Síkvidéki fafajok: akác, kocsányos tölgy, stb
- Dombsági fafajok: ezüsthárs, rezgő nyár
- Előhegységi fafajok: kocsánytalan tölgy,
- Hegyvidéki fafajok: vörösfenyő, hamvas éger
- Alhavas fafajok: lucfenyő

Domborzat

- Hidrológia és talaj
- Árterület, homok, szikes

Kitettség

- Hőmérséklet DNY-ÉK
- Bükk → molyhos-cseres tölgyes

Éghajlat

- Az adott terület átlagos időjárása, mely jól jellemezhető az egyes éghajlati tényezők szélső és átlagértékeivel.
- Idő: a légkör pillanatnyi fizikai állapota.

Az erdő és az éghajlat

- Növényzeti övek
- Erdőtársulások
- Fafajösszetétel
- Fatermőképesség
- Faanyagminőség
- Magtermés gyakorisága
- Mag nagysága
- Egészségi állapot

Klímazonális erdőtársulások

- Bükk: magashegyi és középhegységi
- Gyertyános-tölgyes
- Zárt tölgyes: mészkőrűlő, cseres, mészkedvelő
- Erdőpusztai tölgyes: pusztai, karsztbokorerdő

Fényigény

- Fényigényes:kocsányos tölgy, molyhos tölgy, akác, nyír, nemes nyár, erdeifenyő, vörösfenyő
- Mérsékelten fényigényes:kocsányos tölgy, cser, amerikai kőris, feketefenyő,
- Közepesen fényigényes: gyertyán, juhar, szil
- Mérsékelten árnyéktűrők:bükk, barkócaberkenye,
- Árnyéktűrők: tiszafa

Hőigény

- Igen nagy: cser, molyhos tölgy, akác,
- Nagy:kocsányos tölgy, gyertyán, juhar, szil, feketefenyő, nyár,
- Közepes:kocsánytalan tölgy, bükk, magyar kőris, nemes hárs
- Csekély: nyír, mézgas éger, lucfenyő, jegenyefenyő, hegyi szil, kislevelű hárs
- Igen csekély: vörösfenyő, erdeifenyő,

Páratartalom

- Igen csekély: erdei fenyő, fekete fenyő, nyír, molyhos tölgy
- Csekély: kocsányos tölgy, akác, rezgőnyár, cser, magyar kőris, nemes nyár, magyar szil
- Közepes: kislevelű hárs, kocsánytalan tölgy, hegyi szil, korai juhar
- Nagy: gyertyán, bükk, nemes hárs
- Igen nagy: lucfenyő, jegenyefenyő

Víz

- Időszakos vízhatás: kocsányos tölgy, magas kőris, fekete dió, mezei szil, tatár juhar
- Állandó vízhatás: magyar kőris, nemes nyár, zöld juhar, vénic szil
- Felszínig nedves: mézgas éger, amerikai kőris, fehér fűz, fekete nyár
- Vízzel borított: bokorfűz

Vízigény

- Igen száraz: molyhos tölgy, feketefenyő, erdeifenyő, nyír, akác,
- Száraz: mezei szil, mezei juhar
- Üde: bükk, gyertyán, nemes hárs, lucfenyő, jegenyefenyő, kislevelű hárs
- Nedves: magas kőris, szil, fekete dió, mezei juhar
- Vizes: magyar kőris, zöld juhar, kocsányos tölgy, nyír, fűz

pH

- Erősen savanyú: erdeifenyő, nyír, rezgőnyár, vörösfenyő, lucfenyő, kocsánytalan tölgy
- Savanyú: kocsányos tölgy, jegenyefenyő, cser, kislevelű hárs
- Gy. Savanyú-Semleges: bükk, nemes hárs, gyertyán, akác, mézgás éger, juhar, kőris, szil
- Semleges-gy. Lúgos: feketefenyő, molyhos tölgy, cser, erdeifenyő,
- Lúgos: amerikai kőris, tatár juhar

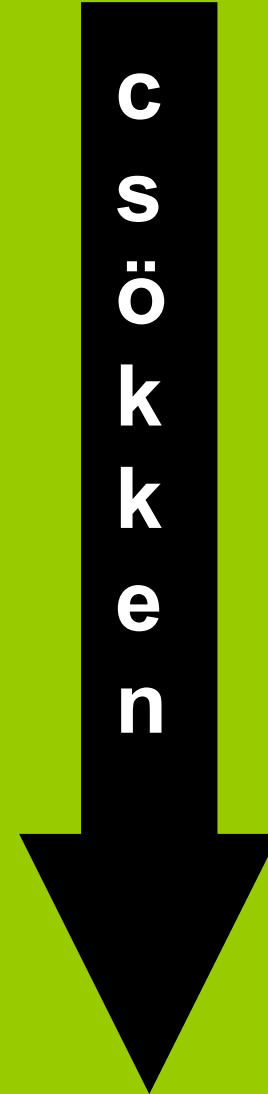

Tápanyagigény

- Igen csekély: erdeifenyő
- Csekély: lucfenyő, kocsánytalan tölgy, nyír, rezgőnyár
- Közepes: vörösfenyő, jegenyefenyő, kocsányos tölgy, cser, akác
- Nagy: bükk, molyhos tölgy, gyertyán, kislevelű hárs, mézgás éger, fűz
- Igen nagy: magyar kőris, magas kőris, szil, nemes nyár, fekete dió

Társulóképeség

- Jegenyefenyő
- Bükk
- Gyertyán
- Lucfenyő
- Kislevelű hárs
- Kocsánytalan tölgy
- Kocsányos tölgy
- Erdeifenyő,
- Szil
- Nyír
- Vörösfenyő
- rezgőnyár

Vaddal szembeni ellenálló képesség

- Igen gyenge: akác, magyar kőris, nemes nyár, erdeifenyő, jegenyefenyő,
- Gyenge: tölgy, magas kőris, lucfenyő
- Közepes: bükk, feketefenyő, nemes hárs
- Nagy: cser, molyhos tölgy, gyertyán, jegenye, rezgőnyár, erdei hárs, fűz
- Igen nagy: fekete dió, nyír, mézgas éger, kislevelű hárs, hazai nyár